

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci

žalobce:

F. P.

bytem J., S. 47

zastoupen JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem AK

se sídlem v Praze 5, Symfonická 1496/9

proti

žalované:

České správě sociálního zabezpečení

Praha 5, Křížová 25

o příplatek k důchodu, k žalobě proti rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 30. 8. 2016, čj. 330 704 018/315-AK

takto :

- I. Rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 30. 8. 2016, čj. 330 704 018/315-AK se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci k rukám zástupce náhradu nákladů řízení ve výši 4.719,- Kč, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. **Žalovaná rozhodla dne 30. 8. 2016 o námitkách žalobce**, podaných proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 3. 2016 tak, že se žádost žalobce o poskytnutí příplatku k důchodu podle ustanovení § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, z důvodu služby ve vojenském táboře nucených prací v době od 1. 1. 1955 do 22. 12. 1955 pro nesplnění cit. ustanovení zamítá. **Rozhodnutím ze dne 3. 3. 2016 žalovaná rozhodla prvním výrokem o přiznání příplatku k důchodu podle cit. ustanovení z důvodu služby ve vojenském táboře nucených prací v době od 29. 10. 1953 do 11. 2. 1955, tj. za 15,48 měsíců, v částce 233,- Kč**, odkázala přitom na § 58a zákona č. 100/1988 Sb. a § 98 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen ZDP), podle nichž se příplatek slučuje s důchodem, ke kterému náleží, a tvoří s ním nadále jeden celek, rovněž odkázala na § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., podle kterého se příplatek vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru podle předpisů účinných před 1. 1. 1996, s tím, že do výše důchodu se nezapočítává pevná částka ani státní vyrovnávací příspěvek náležející podle předpisů účinných před 1. 1. 1996. **Druhým výrokem pak byla dle téhož ustanovení zamítnuta žádost žalobce o poskytnutí příplatku k důchodu z důvodu služby ve vojenském táboře nucených prací v době od 12. 2. 1955 do 22. 12. 1955.**
2. V rozhodnutí o námitkách žalobce žalovaná reagovala na námitky žalobce, který uváděl, že sloužil ve vojenském táboře nucených prací v době od 29. 10. 1953 do 22. 12. 1955, příplatek mu však byl uznán pouze do 31. 12. 1954 a žádá tedy o jeho přiznání i za období od 1. 1. 1955 do 22. 12. 1955. Žalovaná na námitky reagovala rozhodnutím ze dne 30. 8. 2016 tak, jak uvedeno výše a své rozhodnutí odůvodnila tím, že žalobce nastoupil základní vojenskou službu dne 29. 10. 1953 a poté sloužil do 31. 10. 1953 u 64. PTP, který byl ke dni 1. 11. 1953 reorganizován na 64. TP, u něhož sloužil v období od 1. 11. 1953 do 22. 12. 1955, kdy vojenskou službu ukončil. Dne 12. 2. 1955 byl přitom povýšen do hodnosti svobodníka a od 1. 5. 1955 byl zařazen jako velitel družstva. Žalovaná pak odůvodnila své rozhodnutí přiznat příspěvek z důvodu služby ve vojenském táboře nucených prací pouze do 11. 2. 1955 (od 12. 2. 1955 pak žádost zamítla) tím, že od uvedeného data již žalobce nebyl osobou politicky nespolehlivou, neboť byl povýšen do hodnosti svobodníka. Odvolává se přitom na sdělení Ministerstva obrany, Odboru pro válečné veterány čj. 4736/2015-1322 z 15. 6. 2015, kterým MO informuje o stanovisku Vojenského historického ústavu Praha, čj. 807/2000-1241 ze dne 19. 7. 2000. Z toho vyplývá, že žádný politicky nespolehlivý voják klasifikace „E“ nemohl být povýšen do poddůstojnické hodnosti ani vykonávat jakoukoliv velitelskou funkci. Pro přípravu poddůstojníků pro PTP byly zřízeny zvláštní poddůstojnické školy, kam byli adepti vybíráni především podle politických hledisek (třídní původ, uvědomění, nenávisť k třídnímu nepříteli). Velitelské funkce zastávali vojáci s klasifikací „A“ (schopen bez omezení), „B“ (schopen s omezeními), „Cj“ a „Cd“, kteří byli politicky spolehliví. K námitkám žalobce pak bylo přiloženo sdělení téhož ústavu ze dne 3. 3. 2016, z něhož rovněž vyplývá, že tzv. „ěčkaři“ (politicky nespolehliví) nebyli vyzdvižováni do funkcí, které by znamenaly povýšení. Žalovaná s ohledem na skutečnosti o povýšení žalobce do hodnosti svobodníka požádala MO, Odbor pro válečné veterány, o sdělení, zda z příslušné dokumentace žalobce plyne, že byl označen za osobu politicky nespolehlivou, případně, zda taková klasifikace od data povýšení nadále trvala. Z odpovědi, datované dnem 16. 6. 2016 pak plyne, že na základě spolupráce s Vojenským archívem v Trnavě vyplývá z osobníhoho

source not found.

spisu žalobce, že klasifikace „E“ zde není uvedena, opakovaně byla stanovena klasifikace „Cd“, tj. schopen pro středně těžkou fyzickou práci, a to odvodní komisí OVV Jaroměř ve dnech 24. 9. 1952 a 17. 9. 1953. Z cit. stanoviska Vojenského historického ústavu pak plyne, že všichni branci klasifikace „Cj“ a „Cd“ byli po politické stránce prověřeni, tj., byli politicky spolehliví. Na rozdíl od nich měli politicky nespolehliví vojáci klasifikaci „E“, která měla přednost před všemi zdravotními klasifikacemi a určovala je bez výjimky ve službě v PTP. Z kopie osobního spisu žalobce dále plyne, že dne 12. 2. 1955 byl povýšen do hodnosti svobodníka, dnem 1. 4. 1955 (ve starších podkladech se uvádí 1. 5. 1955) byl zařazen jako velitel družstva. V evidenčním listu brance je v krátkém závěru rozhovoru ze 17. 9. 1953 uvedeno, že žalobce je politicky nevyspělý, o veřejný život nejeví zájem, dobrá pracovní morálka, potřebuje vedení k ukázněnosti, spolehlivý, má předpoklady pro růst. Žalovaná uvádí, že ministerstvo obrany sdělilo, že není oprávněno se vyjadřovat ke konkrétním naplněním podmínek pro účast na mimosoudní rehabilitaci dle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., a též uvádí, že součástí spisového materiálu nejsou žádné další skutečnosti, které by mohly mít vliv na posouzení otázky politické nespolehlivosti žalobce a období, v němž byl zařazen do vojenského tábora nucených prací právě pro politickou nespolehlivost. Žalovaná dále v napadeném rozhodnutí odkazuje na ust. § 18 odst. 1 a § 24 odst. 4 cit. zákona, z nichž vyvozuje, že pro nárok na příplatek nestačí skutečnost, že účastník řízení byl zařazen k výkonu služby do vojenského tábora nucených prací, neboť musel být zároveň veden jako osoba politicky nespolehlivá. Vzhledem k tomu, že bylo v námitkovém řízení zjištěno, že žalobce byl opakovaně zařazen pouze jako osoba s klasifikací „Cd“, byl tak osobou politicky spolehlivou a příplatek mu nenáleží. V žalobou napadeném rozhodnutí pak žalovaná vypořádala i námitku žalobce, směřující proti uvedení jednotlivých valorizací pouze od příslušného měsíce, nikoliv stanovením konkrétního dne tak, že valorizace náleží vždy žalobci od osmnáctého dne v měsíci, kdy je mu stanovena příslušná splátka důchodu, neboť valorizace jsou konstruovány tak, aby se projevíly pouze v celé měsíční splátce důchodu, a uvedení konkrétního dne není nutné.

II. Shrnutí žalobní argumentace

3. **Ve včasné žalobě** žalobce popsal skutečnosti, plynoucí z obou rozhodnutí žalované, které soud popisuje v bodě 1. svého rozhodnutí (viz výše) a namítá jejich nesprávnost a nepřezkoumatelnost. Uvádí, že zřízení vojenských táborů nucené práce (VTNP) bylo zločinným aktem, který neměl žádnou oporu v československém právním řádu. Žalobce byl do VTNP zařazen proto, že se už od roku 1945 angažoval v Junákově a tato organizace byla jako nežádoucí zlikvidována (oficiálně k 1. 1. 1950) a ti, kdo pro ni pracovali, byli považováni, a to ať formálně či prakticky, za „politicky nespolehlivé“. Na těchto skutečnostech pak nemůže nic změnit to, jak byl žalobce v rámci zločinného systému VTNP klasifikován, odměňován, povyšován či ponížován. Za podstatné je nutno považovat to, že žalobce byl dne 29. 10. 1953 zařazen do VTNP a propuštěn do civilu až dne 22. 12. 1955. Žalobce namítá, že znění zákona č. 87/1991 Sb. nepodmiňuje „politickou nespolehlivost“ přidělením klasifikace „E“, která se přidělovala až od r. 1950, zatímco VTNP vznikaly už od r. 1948, a která se přestala přidělovat v r. 1953, zatímco poslední osoby do VTNP zařazené byly propuštěny do civilu právě 22. 12. 1955. Pojem politické nespolehlivosti je třeba posuzovat individuálně, a to i s přihlédnutím k tomu, že hodnocení, která tehdy vojenští velitelé prováděli, byla často svévolná a rozporuplná. Žalobce poukazuje na záznamy o své osobě (pozn. soudu - viz bod 2), které jsou rovněž rozporuplné, s tím, že v podobných případech je třeba rozhodovat ve prospěch postižených osob, tedy těch, kteří byli zařazeni do VTNP, nikoliv je podezírat, že vlastně sami chtěli podporovat tehdejší zločinný systém jen kvůli tomu, že někdo svévolně rozhodl o přidělení nejnižší vojenské hodnosti. V dalším žalobce namítl neuvedení dne, od něhož náleží valorizace, v příslušném rozhodnutí.

source not found.

4. V písemné replice žalobce dne 31. 1. 2017 připomněl, že celé uspořádání vojenských táborů nucené práce (PTP, TP) bylo „zločinné, nelegitimní a je zavrženíhodné“ – zde viz § 1 odst. 1 písm. d), § 2 odst. 1 zákona č. 198/1993 Sb. V návaznosti na to nelze očekávat, že hodnocení osob sem zařazených bude vykazovat zákonnost a konzistenci. Naopak, docházelo k protiprávnímu, často velmi svévolnému a vzájemně si protirečícímu hodnocení zařazených osob, a ačkoliv do vojenských táborů nucené práce byly povolány osoby zařazované v letech 1948 – 1954, klasifikace „E“ (politicky nespolehlivý) se používala až od r. 1950 a fakticky se postupně přestala používat v r. 1953. Pro konkrétní posouzení politické nespolehlivosti žalobce je tedy třeba vzít v úvahu to, že navzdory některým kladným rysům byl hodnocen jako ten, kdo je „politicky nevyspělý, o veřejný život neprojevuje zájem, potřebuje vedení k ukázněnosti...“ Žalobce navíc prokázal, že byl aktivním členem Junáka, což byla organizace, kterou komunistický režim zakázal. Z uvedeného hlediska je pak lhostejné, jakým písmenem odvodní komise žalobce vyhodnotila. Pokud se pak jedná o jeho povýšení do hodnosti svobodníka a velení družstva, neexistoval žádný právní předpis, který by upravoval přidělování hodností ve vojenských táborech nucených prací. Praxí bylo, že osobám zařazeným do vojenského tábora nucených prací většinou žádné vojenské hodnosti nebyly udělovány, nicméně i zde panovala nekontrolovatelná svévole. Samozřejmě udělení nejnižší vojenské hodnosti ve VTNP nikoho nevylučuje z nároku dle zákona č. 87/1991 Sb., stejně tak žalobce nediskvalifikuje z uvedených nároků to, že mu bylo přikázáno, aby v režimu vojenského tábora nucených prací plnil navíc povinnosti „velitele družstva“. Něco jiného by bylo, kdyby byl žalobce shledán „politicky spolehlivým“, propuštěn proto z VTNP, povolán k řádné vojenské službě a tam mu byla řádným způsobem vojenská hodnost udělena, to se ale nestalo.

II. Vyjádření žalované

5. Soud obdržel písemné vyjádření žalované ze dne 16. 1. 2017, v němž žalovaná jednak odkazuje na příslušná ustanovení zákona č. 87/1991 Sb., tedy § 18 a § 24 a dále na stanovisko Vojenského historického ústavu Praha a sdělení Ministerstva obrany, Odboru pro válečné veterány, které soud konstatoval v bodě 2 (viz výše). Z uvedených vyjádření dle žalované plyne, že samotná skutečnost, že osoba byla (po celou dobu služby, popř. jen po její část) zařazena v PTP, ještě neznamená, že je osobou definovanou v § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., tedy osobou, jíž náleží příplatek k důchodu podle § 24 odst. 4, popř. i další dávky podmíněné službou v PTP z důvodu politické nespolehlivosti (zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb.). Dále žalovaná odkazuje na publikaci Pomocné technické prapory, O jedné z forem zneužití armády k perzekuci, Praha 2002, autor Jiří Bílek, dle které byli do PTP vedle branců s klasifikací „E“ (tj. politicky nespolehliví) zařazováni i osoby se zdravotními klasifikacemi A, B, Cj a Cd. Struktura osob sloužících v PTP tedy byla mnohem rozmanitější a ve skutečnosti svým složením poměrně věrně kopírovala třídní a sociální rozvrstvení společnosti i změny, jimiž na počátku padesátých let procházela, včetně toho, že zatímco na podzim r. 1950 tvořily 4/5 početních stavů PTP osoby s klasifikací „E“, tedy politicky nespolehlivé, postupně se tento poměr snižoval ve prospěch mužů s klasifikacemi A, B, Cj a Cd; všichni branci s těmito klasifikacemi však byli po politické stránce prověřeni, tj. byli politicky spolehliví. Žalovaná s odkazem na doklady založené ve spise žalobce považuje za prokázané, že žalobce nastoupil k výkonu vojenské služby u 64. PTP, nesporně jeho tvrzení, že byl zařazen k výkonu služby do vojenského tábora nucených prací, vychází však ze skutečnosti, že měl stanovenou klasifikaci „Cd“, tudíž neměl statut politicky nespolehlivé osoby. Z tohoto důvodu pak není osobou definovanou v § 18 odst. 1 cit. zákona a nesplňuje proto podmínky nároku na příplatek k důchodu dle uvedeného zákona.

source not found.

6. K námitce týkající se valorizace důchodu, resp. uvedení přesného data zvýšení důchodu žalovaná odkazuje na ust. § 67 odst. 2 ZDP, podle něhož se základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů zvyšují od splátky důchodu splatné v lednu (dále jen pravidelný termín). Uvedeným ustanovením není žalované stanovena povinnost uvádět konkrétní datum zvýšení, resp. valorizace důchodů. Valorizace náleží důchodci pokaždé od stejného data, žalobci pak konkrétně od osmnáctého dne v měsíci. V každém právním předpisu, kterým jsou zvyšovány důchody, je uvedeno, že důchody se zvyšují od splátky důchodu. Valorizace důchodů se projeví pouze v celé měsíční splátce důchodu, tuto má poživatel důchodu v každém měsíci pouze jednu, takže výrok o valorizaci s uvedením pouze měsíce není neurčitý a uvedení konkrétního dne není k jejich přezkoumání nutné.
7. K námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí žalovaná odkazuje na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu – zde rozsudek ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS a další, kdy „za nesrozumitelné lze obecně považovat takové soudní rozhodnutí, jehož výrok je vnitřně rozporný, kdy nelze zjistit, zda soud žalobu zamítl nebo o ní odmítl rozhodnout, případy, kdy nelze seznat, co je výrok a co odůvodnění, dále rozhodnutí, z něhož není patrné, které osoby jsou jeho adresátem, rozhodnutí s nevhodnou formulací výroku, která má za následek, že rozhodnutí nikoho nezavazuje apod. Nedostatkem důvodů pak nelze rozumět dílčí nedostatky odůvodnění soudního rozhodnutí, ale pouze nedostatek důvodů skutkových. Skutkovými důvody, pro jejichž nedostatek je možno rozhodnutí soudu zrušit pro nepřezkoumatelnost, budou takové vady skutkových zjištění, která utvářejí rozhodovací důvody, typicky tedy tam, kde soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem anebo tam, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny“. Nejvyšší správní soud vztáhl tento závěr i na správní rozhodnutí, neboť na to nelze klást vyšší nároky než na rozhodnutí soudu. Žalovaná je přesvědčena, že napadené rozhodnutí splňuje standardy soudního přezkumu a v jeho odůvodnění došlo k vypořádání všech námitek žalobce.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Z žalovanou přiloženého dávkového spisu, vedeného pod rodným číslem žalobce vyplývá (krom rozhodnutí žalované, učiněných ve věci), **přípis Sekce právní Ministerstva obrany, Odbor pro válečné veterány, Praha 6, ze dne 16. 6. 2016**, který reaguje na dotaz žalované k období, kdy lze žalobce klasifikovat jako osobu politicky nespolehlivou. K dotazu MO uvádí, že v dané věci za účelem zjištění bližších údajů o politické nespolehlivosti jako důvodu pro zařazení žalobce k PTP se MO obrátilo se žádostí o spolupráci na Vojenský archiv v Trnavě. Z kopie osobního spisu žalobce, zaslaného archívem je zřejmé, že klasifikace „E“, označující politickou nespolehlivost, není ve spise uvedena. Jmenovanému byla opakovaně stanovena klasifikace „Cd“, tj. schopen pro středně těžkou fyzickou práci, a to odvodní komisí OVV Jaroměř ve dnech 24. 9. 1952 a 17. 9. 1953. Ve stanovisku Vojenského historického ústavu Praha čj. 807/2001-1241 ze dne 19. 7. 2000 se uvádí, že „všichni branci Cj a Cd byli po politické stránce prověřeni, tj. byli politicky spolehliví. Na rozdíl od nich měli politicky nespolehliví vojáci klasifikaci „E“, která měla přednost před všemi zdravotními klasifikacemi a určovala je bez výjimky ke službě v PTP“. Z kopie osobního spisu jmenovaného dále vyplývá, že dne 12. 2. 1955 byl povýšen do hodnosti svobodníka. Dnem 1. 4. 1955 byl zařazen jako velitel družstva (v poskytnutém výpisu ze dne 2. 9. 2015 bylo na základě starších podkladů uvedeno datum 1. 5. 1955). V evidenčním listu brance je v krátkém závěru rozhovoru ze dne 17. 9. 1953 uvedeno: „Politicky nevyspělý, o veřejný život nejeví zájem, dobrá pracovní morálka, potřebuje vedení k ukáznění, spolehlivý, má předpoklady pro růst“. Součástí spisového materiálu nejsou žádné další skutečnosti, které by mohly mít vliv na posouzení otázky politické nespolehlivosti jmenovaného a období, v němž

source not found.

by byl zařazen do VTNP právě pro politickou nespolehlivost. Jak již bylo zmíněno ve sdělení čj. 4736/2015-1322 ze dne 15. června 2015, Ministerstvo obrany není oprávněno se vyjadřovat k tomu, zda jsou u konkrétního žadatele splněny všechny podmínky pro účast na mimosoudní rehabilitaci podle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. či nikoliv. Z tohoto důvodu nemůže MO sdělit, v jakém období služby ve VTNP byl jmenovaný klasifikován jako osoba politicky nespolehlivá ve smyslu § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. **Vyjádrění Vojenského historického ústavu, Praha 3, ze dne 3. 3. 2016**, adresované zástupci žalobce, zní následovně – V padesátých letech minulého století neexistoval konkrétní právní předpis, jenž by zakazoval povyšování vojenských osob pomocných technických praporů. Hodnostní soustava čs. branné moci byla svázána se systematizovaným přehledem funkcí pro jednotlivé součásti čs. armády, tedy i pro pomocné technické prapory. Podle tohoto přehledu mohl příslušník čs. branné moci teoreticky dosáhnout jemu nejvýše plánovanou hodnost. Tuto hodnost nedosahoval voják automaticky, ale bylo v pravomoci velitele, zda jí dosáhne, či nikoliv. Velitel zároveň přihlížel, zda je voják vhodným kandidátem na povýšení (zvládnutí bojové přípravy, morálně-politická vyspělost, kázeňská ukázněnost atd.). Také uděloval odměny nebo kázeňské tresty (Zákl 1-3 Kázeňský řád). V praxi u PTP vykonávali funkce spjaté s poddůstojnickými hodnostmi poddůstojníci z povolání nebo v základní službě převelení od bojových útvarů. Jelikož pracovní jednotky čs. branné moci sloužily v tehdejší době jako určitá forma mimosoudní perzekuce komunistické diktatury vůči svým občanům, lze se oprávněně domnívat, že tzv. „ěčkaři“ nebyli v drtivé většině vyzdvihováni do funkcí, jež by znamenaly povýšení. Pokud máte zájem detailněji prostudovat tuto problematiku, doporučuji projít tabulky počtů jednotlivých svazků PTP, jež se nacházejí ve Vojenském ústředním archívu (fondy MNO-GŠ/Organizační a mobilizační správa nebo MNO-Velitelství ženijního vojska).

9. Z Žádosti žalobce o úpravu důchodu podle zákona o mimosoudní rehabilitaci ze dne 30. 12. 1996 (den doručení žalované) vyplývá, že žalobce předložil žádost o příplatek za dobu služby v PTP po dobu základní vojenské služby a výjimečných vojenských cvičení, k níž přiložil potvrzení Ministerstva obrany ze dne 15. 11. 1996, z něhož vyplývá jeho výkon služby u Pomocných technických praporů v době od 29. 10. 1953 do 31. 12. 1954. Z rozhodnutí Ministerstva vnitra, odbor sociálního zabezpečení, Praha 4, ze dne 11. 11. 2014 plyne, že do 22. 12. 1955 vykonával žalobce základní vojenskou službu u technického praporu, toto zařazení bezprostředně navazovalo na zařazení ve vojenském táboře nucených prací.

10. **Zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích (dále jen zákon č. 87/1991 Sb.)** v ust. § 17 odst. 1 stanoví, že „se zrušují rozhodnutí o zařazení do tábora nucených prací vyslovená podle zákona č. 247/1948 Sb., o táborech nucené práce, a zařazení do pracovního útvaru vyslovená podle nařízení Slovenské národní rady č. 7/1948 Sb. SNR, o zřízení pracovních útvarů, ledaže by už předchozí potrestání jasně ukazovala, že šlo o osobu soustavně páchající majetkovou trestnou činnost“. Odst. 2 pak „ukládá povinnost příslušnému ústřednímu orgánu státní správy republiky poskytnout peněžní náhradu za dobu strávenou v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru v rozsahu a za podmínek stanovených v § 23 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb.“

V § 18 odst. 1 je uvedeno, že „se zrušují rozkazy, kterými byli občané označeni za politicky nespolehlivé zařazení v letech 1948 až 1954 do vojenských táborů nucených prací po dobu základní vojenské služby a výjimečného vojenského cvičení podle § 39 zákona č. 92/1949 Sb., branný zákon. Za vojenské tábory nucených prací se pro účely tohoto zákona považují silniční prapory ženijního vojska zřízené od 2. 8. 1948 do 1. 9. 1950 a pomocné technické prapory a vojenské báňské oddíly, jejichž příslušníci byli na důlní práce odvedeni od 25. února 1948 do 1. září 1950 a pracovali v dolech nejméně 12 měsíců bez předepsaného pravidelného střídání. Příslušníci vojenských báňských oddílů uvedených ve větě druhé, se

source not found.

považují za osoby oprávněné podle § 14 odst. 2, i kdyby nebyli do vojenských báňských oddílů zařazení na základě rozkazů.

Ustanovení § 24 odst. 4 cit. zákona uvádí, že „za účelem zmírnění křivd způsobených osobám uvedeným v § 18 odst. 1 se k důchodu poskytuje příplatek 15,- Kčs za každý měsíc této služby. Příplatek k důchodu se vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru důchodu stanovenou zvláštními předpisy. Pro příplatek k důchodu platí obdobně § 58a zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 306/1991 Sb.“.

11. Rozhodnutí žalované o námitkách změnilo rozhodnutí orgánu I. stupně, kterým byl žalobci přiznán příplatek k důchodu z důvodu služby ve vojenském táboře nucených prací do 11. 2. 1955 tak, že mu tento příplatek nadále již nenáleží od 1. 1. 1955 do 22. 12. 1955, jinými slovy, žalovaná konstatovala, že mu náleží toliko do 31. 12. 1954, s tím, že o období od 29. 10. 1953 právě do 31. 12. 1954 bude rozhodovat následně samostatným rozhodnutím.
12. Po přezkoumání věci soud konstatuje, že s názorem, který žalovaná vyjádřila jak v napadeném rozhodnutí, tak ve svém vyjádření, nemůže souhlasit. Za důležité pak považuje vyjádření Ministerstva obrany (viz bod 8), že není oprávněno vyjadřovat se ke splnění všech podmínek mimosoudní rehabilitace u jednotlivců, s tím, že soud je přesvědčen, že pokud by byly pochybnosti při tvorbě zákona č. 87/1991 Sb., že tomu tak bude třeba, jistě by zákon určitý orgán k takovému oprávnění zmocnil. Soud naproti tomu vycházel ze znění výše cit. ustanovení zákona č. 87/1991 Sb., kdy byla dle § 17 odst. 1 (které sice na věc nedopadá, ale soud jej cituje z důvodů, dále vyložených), vydávána rozhodnutí pro zařazení občanů do táborů nucené práce dle zákona č. 247/1948 Sb., a to v případech, kdy tito občané měli být vychováni k práci jako občanské povinnosti a kdy se jednalo o osoby, „*které jsou starší 18 let, nepřekročily 60. rok věku a jsou tělesně a duševně způsobilé, ale práci se vyhýbají nebo ohrožují výstavbu lidově demokratického zřízení nebo hospodářský život, zvláště veřejné zásobování, a osoby, které jim to umožňují, a o*

b) osoby právoplatně odsouzené pro některý z činů uvedených v

zákonu ze dne 6. října 1948, č. 231 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky,

zákonu ze dne 13. února 1947, č. 15 Sb., o stíhání černého obchodu a podobných pletich,

zákonu ze dne 13. února 1947, č. 27 Sb., o trestní ochraně provádění dvouletého

hospodářského plánu, nebo zákonu ze dne 18. července 1946, č. 165 Sb., o trestní ochraně národních podniků, znárodněných podniků a podniků pod národní správou“.

Z citace zákona č. 247/1948 Sb. je nepochybné, že se jednalo o osoby, které svým projevem života nesoúzněly s lidově demokratickým zřízením, zákon č. 87/1991 Sb. jim pak nepřiznává v § 17 odst. 1 vznášet nárok na odškodnění v případech, kdy se jednalo o osobu soustavně páchající majetkovou trestnou činnost, a to na základě předchozích trestání. Z logiky věci pak plyne, že citace § 18 odst. 1 má na mysli při odvozech vojenských občanů, označené za politicky nespolehlivé, kteří byli odváděni k výkonu základní vojenské služby do vojenských táborů nucených prací, a zde soud konstatuje, že pokud byl žalobce aktivně činný v Junáku, který, jak uvádí v žalobě, byl k 1. 1. 1950 oficiálně zakázán, mohl být za takového považován. Soud nesporně, že z výše citovaných vyjádření vyplývá určitá klasifikace odvedenců dle písmenných označení, a nemůže se ani podrobněji zabývat jednotlivými klasifikacemi, které tehdejší režim pro vnitřní potřebu osob, zařazených do táborů nucených prací používal. Historickému výkladu rozumí, nicméně nemůže předesílat, zda se nějaký list, stránka apod. zachoval či nikoliv. Zcela jasným je však potvrzení Ministerstva obrany, které žalobce obdržel a které žalované předložil v prosinci 1996 (viz bod 9), i rozhodnutí Ministerstva vnitra z listopadu 2014. Pokud pak žalovaná argumentuje, že by žalobce v případě trvání politické nespolehlivosti nemohl být v r. 1955 povýšen na svobodníka, nebo vykonávat velitele družstva, soud zde podotýká, že v r. 1955 se již jednalo o poněkud odlišný stav vývoje tehdejší společnosti, než v r. 1948 a bezprostředně následujícím období.

source not found.

13. Soud se tedy v daném případě zásadním způsobem kloní k výkladu, který k přístupu v jednotlivých případech naznačil Nejvyšší správní soud a Ústavní soud, vyjádřený např. v rozhodnutí NSS ze dne 28. července 2017, pod sp. zn. 4 Ads 82/2017. Zde NSS připomněl, že „jazykový výklad právního předpisu nemůže být jedinou výkladovou metodou, jedním ze základních principů při výkladu právní normy je interpretace ve prospěch účelu, který právní norma plní. Sleduje-li tedy právní norma určitý cíl, je nutno ji v souladu s jejím smyslem interpretovat tak, aby byl tento cíl umožněn, a nikoliv aby jeho dosažení bylo výkladem normy ztíženo či znemožněno“. V uvedené souvislosti pak NSS poukázal na náleze ze dne 15. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 819/15, v němž Ústavní soud uvedl, že „jako se při rozhodování ve věcech restitucí uplatňuje princip **favoris restitutionis**, tedy povinnost výkladu zákona ve prospěch osob restituujících, akceptovaný Ústavním soudem např. v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 10/13 ze dne 29. 5. 2013 (177/2013 Sb.), má se v rozhodování o rehabilitacích osob pronásledovaných nedemokratickým režimem uplatňovat obdobný princip **favoris rehabilitationis**. Jeho obsahem sice nemůže být odškodnění všech křivd, ale má jím být jednak úmysl rozhodnout v pochybnostech ve prospěch rehabilitace, a nikoli v její neprospěch; a jednak vědomí toho, že demokratický režim by neměl ke křivdě vytvořené nedemokratickým režimem přidávat křivdu další“. Dále poukázal na znění nálezu ze dne 29. 11. 2005, sp. zn. I. ÚS 175/04, dle kterého „Ústavní soud, který ve své rozhodovací činnosti upřednostňuje materiální pojetí právního státu a interpretaci právních předpisů z hlediska jejich účelu a smyslu, připomíná – pokud jde o tzv. restituční problematiku – že restitučními zákony se demokratická společnost alespoň částečně snaží zmírnit následky minulých majetkových a jiných křivd; stát a jeho orgány jsou povinny vycházet ze speciální úpravy restitučních zákonů, nelpět na ryze formalistickém přístupu k nim a postupovat podle příslušného restitučního zákona v souladu se zákonnými zájmy osob, jejichž újma má být alespoň částečně kompenzována. V případě, kdy existuje více možností výkladu určitého právního předpisu či některého jeho ustanovení, je třeba přihlížet k účelu právní úpravy, kterým je v případě zákona č. 87/1991 Sb. nepochybně snaha o zmírnění následků některých majetkových křivd způsobených totalitním státem v rozhodném období. Jsou-li např. k dispozici dva rovnocenné výklady, z nichž jeden je extenzivní a druhý restriktivní, musí soud zvolit ten z nich, jenž odpovídá dalším metodám výkladu, zejména pak úvaze teleologické. **Ratio legis** restitučních zákonů je alespoň v určité míře napravit následky porušení základních práv vlastníků v době totality. Ústavně konformním výkladem je tedy zpravidla výklad extenzivní: Zákon a jeho jednotlivá ustanovení je třeba interpretovat tak, aby jejich aplikací bylo možno dosáhnout účelu, který zákonodárce sledoval. Pokud obecné soudy postupují v souladu se shora vyloženými zásadami, lze stěží dovozovat, že by porušily ústavně zaručená práva, ať již osob oprávněných či povinných, v konkrétní rozhodované věci“. NSS pak poukázal i na další nálezy Ústavního soudu, které obsahují podobné závěry. Uvádí rovněž, že z preambule a ustanovení § 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích plyne, že smyslem a účelem tohoto zákona je zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd, k nimž došlo v období let 1948 až 1989 v rozporu se zásadami demokratické společnosti, respektující práva občanů vyjádřená Chartou Organizace spojených národů, Všeobecnou deklarací lidských práv a navazujícími mezinárodními pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech.
14. Tuto snahu zákonodárce a zároveň základní hodnotu, na níž je zákon o mimosoudních rehabilitacích postaven, cítí při výkladu normy jak Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích, tak i soud krajský v daném případě. Za podstatné v daném případě soud považuje skutečnost, že vojenské tábory nucených prací, tábory nucených prací, pomocné technické prapory, nerespektovaly zákaz nucených prací či základní právo na ochranu osobní svobody a byly zřízeny za účelem „převýchovy“ občanů těžkou prací. Krajský soud dospěl

source not found.

k jednoznačnému závěru, že v daném případě, pokud by žalobce nebyl shledán osobou, která je osobou, již má na mysli § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., nebyl by po provedeném pohovoru zařazen do VTNP, ale sloužil by základní vojenskou službu v běžném režimu. Jeho povýšení do funkce svobodníka a časově sporné velitelem družstva v r. 1955 na tento závěr nemůže mít z důvodů, výše uvedených, zásadní vliv a žalobci proto náleží patřičné odškodnění (zde příplatek k důchodu dle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb.) za celou dobu jeho základní vojenské služby, tedy od 29. 10. 1953 do 22. 12. 1955.

15. K námitce žaloby o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí z důvodu neuvedení data, od kdy je zvyšován starobní důchod žalobce z důvodu valorizace soud plně odkazuje na argumentaci žalované, uvedenou v bodě 6, s níž se ztotožňuje, neboť cit. ustanovení § 67 odst. 2 ZDP zní - Základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od splátky důchodu splatné v lednu (dále jen „pravidelný termín“). Vzhledem k datu výplaty dávky u jednotlivce – poživatele této dávky – je pak její přiznání s uvedením měsíce přezkoumatelné.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

16. Soud dospěl po přezkoumání věci k závěru, že v daném případě došlo k nesprávnému posouzení věci žalobce, napadené rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 30. 8. 2016 proto soud v souladu s ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a věc vrací žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 téhož). Soud nepřistoupil ku zrušení rozhodnutí ze dne 3. 3. 2016, vydaného v I. instanci, neboť je toho názoru, že s ohledem na částečné vyhovění odvolacím námitkám žalobce lze v řízení o námitkách výše popsaná pochybení žalované odstranit. Žalovaná je právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, v dalším řízení vázána (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
17. Náhradu nákladů řízení soud přiznal ve věci úspěšnému účastníkovi, kterým je žalobce, v souladu s ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. Žaloba účtovala náklady právního zastoupení žalobce, které spočívají ve třech úkonech právní služby (převzetí věci, sepsání žaloby a vyjádření ve věci), své vyúčtování ve výši 3.100,- Kč za úkon odvozuje, s odkazem na ust. § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., z charakteru odškodnění, který má příplatek podle zákona č. 87/1991 Sb., s tím, že se tak nejedná o sociální dávku, kde by se použilo ustanovení § 9 odst. 2 této vyhlášky. Odkazuje přitom na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, čj. 1 Ads 73/2015-52, v obdobné věci E. B., rozhodnutí Krajského soudu Ostrava ze dne 30. 11. 2016, čj. 78 Ad 7/2016 ve věci J. V., či ze dne 23. 1. 2017, čj. 78 Ad 6/2016 ve věci A. Č.
18. Žalovaná reagovala vyjádřením nesouhlasu s tímto odůvodněním a poukazovala na své přesvědčení, že vedené řízení je o rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění, nárok žalobce, jehož se domáhá, je nárokem fyzické osoby v oblasti důchodového pojištění a záležitost je tak nutno podřadit pod § 9 odst. 2 cit. vyhlášky shora. Odkazuje současně i na § 98 ZDP, s tím, že obdobná úprava platila i před 1. 1. 1996 v § 58a zákona č. 100/1988 Sb., kdy podle tohoto ustanovení příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 a 8 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci a podle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, přiznaný po 31. 12. 1995, se slučuje s procentní výměrou důchodu, ke kterému náleží, a tvoří s důchodem nadále jeden celek. Žalovaná je proto přesvědčena, že uvedený právní režim vede k závěru, že se jedná o oblast důchodovou. Posléze žalovaná zdůrazňuje, že zástupce žalobce se účastnil řízení, v němž Nejvyšší správní soud rozhodoval pod sp. zn. 3 Ads 33/2009-67 dne 26. 8. 2009, kdy vyložil ustanovení § 98 ZDP a dále odkazuje i na mnohá další rozhodnutí NSS z průběhu let 2003 – 2012, v nichž byly náklady řízení vyčísleny s přihlédnutím k § 9 odst. 2 vyhlášky č. 117/1996 Sb.

source not found.

19. Krajský soud zvážil uvedené argumentace a ve svém závěru se přiklání k vyčíslení náhrady nákladů právního zastoupení žalobce k důvodům, uvedeným žalovanou, a to i s ohledem na skutečnost, že Nejvyšší správní soud v Brně i v průběhu r. 2017, tedy po žalobcem naznačeném rozhodnutí ze dne 10. 11. 2015, v obdobné věci odkázal při vyčíslení a přiznání náhrady nákladů právního zastoupení žalobce na ust. § 9 odst. 2 advokátního tarifu. I s ohledem na žalovanou citované znění ust. § 98 ZDP je soud přesvědčen, že v obdobných případech se jedná o věc nároku fyzické osoby v oblasti důchodového pojištění, neboť se jedná o úpravu důchodové dávky z určitého důvodu.
20. V daném případě proto soud přiznal žalobci odměnu za tři úkony právní služby po 1.000,- Kč, za tři režijní paušály po 300,- Kč, a to včetně DPH, jehož je zástupce žalobce plátcem a která činí částku 819,- Kč (21 %). Celkem tak žalovaná zaplatí zástupci žalobce částku 4.719,- Kč, a to do 15 dnů od právní moci rozhodnutí soudu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 25. leden 2018

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně